

(א) שנת קנב: צילה ח;
 (ב) [עלילת תלמי] (א) גיטין
 ט: כריתות יג; (ד) [ב"ק
 פג]; (ט) ערכין יד;
 (ו) [דברים כב], (ז) [הכלים
 א], (ח) [לקח ע"פ],
 (ט) [שמות כח], (י) ס"א
 מזה היה, (כ) ו[לפניהם
 דלא גרסי הכא מילה בלשון
 וכלאיש בלשון אלא מילה
 בלשון למדריה היינו משום
 דכללאיש אינו פשוט כל כך
 דלוי אפשר לקיים שניהם.
 מ"ג, (ל) [דף לט:]; (מ) ע"ך
 ע"כ, (נ) [וע"י חריבות
 חוספות וזה בלשון חספה.
 ועוד צינר צינור בטובה כ.
 ד"ה אחת],

תורה אור השלם

1. וְכִי יִפְתָּה אִישׁ בְּתוּקָה
 אֲשֶׁר לֹא אִישׁוּהָ רֶשֶׁבֶב
 עֲפֹה מִדָּרִי יִמְרָדָה לֹו
 לְאִשָּׁה: שמו"ה כב טו

מוסף רש"י

בגון מילה בצרעת.
 דכתיב (דברים כד) השמר
 בנגע הרעם, ומלא בוקץ
 בהרמו הכמוז מנר, ו
 ותלא נמסקת שנת (קנב):
 ימול גשר עלתמו, אפילו
 במקום שהיה יקון (ב"צה
 ח). הכל לפי המבייש.
 אדם קל שנישן בושמו
 מרובה, והמתבייש. אדם
 חסוד שמתבייש בושמו
 מרובה (ב"ק פג). החמיש
 הלעים אמר רחמנא
 מכל מילי. ונשת ונשת
 לא לימיל (ש"כ"ו ד). בעל
 בת הדיוטות כו'.
 תמיה, אכל השמ"י היכי
 בושמ"י יש חילוק בין נמ
 מלכיס לנת הדיוטות (סו).

תוספות ר"ד

מתני' כיצד שותה
 בעציו אפי' יורה צור
 ואפילו סומא אפי' מוכת
 שחין נמצא בה דבר
 זימה או שאינה רשויא
 לבוא בישראל אינו רשאי
 לקימה שנאמר ולו תהיה
 לאשה אישה הוראיה לו:
 ולית עשה ודלתי את לית
 הוכח אמר' דאחי עשה
 ודחי את לית בגון מילה
 בצרעת דאי' לי' לקיומי
 לעשה אבל הכא אי אמרה
 לא בעינא ליה ליתא לעשה
 כלל. פי' המורה והשתא
 נמי מלמדים אותה לומר
 אינו רוצה וקשה לי להאי
 פי' דאי' גבי יבם אמאי
 אמרינן דאחי עשה ודחי
 לית כיון דכתיב אם לא
 יחפון נלמדו לומר איני
 רוצה ליבם ולא לידחי
 ואמאי אמר' התם דדחי
 מ"ה נ"ל לפרש דמאי
 דאמר רחמנא גבי אונס
 ולו תהיה לאשה אינה
 אלא להפיס דעתה ואי
 אמרה לא בעינא לי' לית'
 לעשה כלל הלכך לאו

אלו נערות פרק שלישי כתובות

מ.

**עין משפט
 נר מצוה**

ע"פ א מ"י פ"ג מהל'
 צ"ת הלכה ו:
ב פ מ"י פ"ג מהלכות
 נערה הלכה י' סמג
 עשין נד טור א"ה"ע ס'
 קטו:
פא ג מ"י פ"א ס' הל'
 ט סמג וטור ס':
פב ד מ"י פ"ב ס' הל'
 ד ומ"י פ"ג מהל'
 חובל ומוקף הל' א סמג ס'
 ועשין ע טור ס' וטו"ע
 ח"מ ס' תפ סעיף כד:
פג ה מ"י פ"ב מהלכות
 נערה הל' ג סמג
 עשין נד טור א"ה"ע ס'
 קטו:

להא מילתא. שיהיה מפתה נושא על כרחו: **עשה.** לו תהיה לאשה: **ונדחי את לא טעשה.** דאניה ראויה לזכ צישראל כגון ממורת: **מי איתיה לעשה כלל.** השתא נמי מלמדין אותה לומר איני רואה: **מתני' יתומה שנתארסה ונתגרשה האונס חייב והמפתה פטור.**

להא מילתא נמי ליגמרו מהדדי אמר קרא **ימהרנה** לו לאשה לו מדעתו: **ביצד שותה בעציו כו':** אמר רב כהנא אמריתא לשמעתיא קמיה דרב זביד מנהרדעא ניתי עשה ונדחה ל"ת אמר לי אהיבא אמרינן (ניתי עשה ונדחי ל"ת כגון מילה בצרעת דלא אפשר לקיומיה לעשה אבל הכא אי אמרה דלא בעינא מי איתיה לעשה כלל: **מתני' יתומה שנתארסה ונתגרשה ר' אלעזר אומר האונס חייב והמפתה פטור: גמ' אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן ר"א בשיטת ר"ע רבו אמרה דאמר ר' יש לה קנס וקנסה לעצמה ממואי מודקתני יתומה ר"א אומר האונס חייב והמפתה פטור יתומה פשיטא אלא הא קמ"ל דנערה שנתארסה ונתגרשה כיתומה מה יתומה לעצמה אף נערה שנתארסה ונתגרשה לעצמה א"ר זורא אמר רבה בר שילא אמר רב המנונא סבא א"ר אדא בר אהבה אמר רב יהלכה כר' אלעזר (קרי רב עליה דרבי אלעזר מובינא דחכימי: **מתני' איזהו בושת יהכל לפי המבייש והמתבייש פגם רואין אותה כאילו היא שפחה נמכרת בשוק כמה היתה יפה וכמה היא יפה הקנס שוה בכל אדם וכל שיש לו קצבה מן התורה שוה בכל אדם: גמ' ואימא (חמישים סלעים אמר רחמנא מכל מילי א"ר זורא יאמרו בעל בת מלכים חמישים בעל בת הדיוטות חמישים א"ל אביי אי הכי גבי עבד נמי יאמרו עבד נוקב מרגליות שלשים עבד עושה מעשה****

דלא חשיב עשה ומ"מ איתרין קרא דאי לאו קרא הוה חשיבין ליה דלא אפשר לקיים שניהם וחסיה עשה דעיקר מצוה היא לישא כי היכי דאמרינן בפרק צ' דיבמות (דף כה). דחלינה במקום יבוס לאו (כלום הוא):

בגון מילה בצרעת. (א) אומר ר"ת דלסימנא בעלמא נקטיה דהא בוקץ צהרמו איכא עשה ולא טעשה כדאמרינן בפרק ר' אליעזר דמילה י"ג בריתות אלא עיקר מילתא מכלאים בלית וא"ת והא כלאים בלית אפשר לקיים שניהם שיעשה בטלית למר חוטין של זמר ואומר ר"י דבטלית של פשתן אי אפשר לקיים שניהם דלא אפשר לקיים מצות תכלת אלא ע"י כלאים דתכלת עמרה הוא זה אין לנו לומר שיהא אסור לנבוס בטלית של פשתן משום דאפשר בשל זמר דאין זה חשוד אפשר והא דאמרי' בפ' התכלת (מנחות דף מ. וס) כל המטיל תכלת בדישולאיש אינו אלא מן המתמיהין ומפרש בגמרא גזירה משום קלא אילין ופריך לא יהיה אלא לזן ומשני אפשר במיני כדריש לקיש דאמר כל מקום שאתה כו' התם ודאי כיון דליכא תכלת אלא הכל לזן מצות לזן אפשר לקיים במיני וא"ת והא אמר התם לעיל (חוטין זמר פוטריין בשל פשתן ושל פשתן פוטריין בשל זמר ואמאי פוטריין והא אפשר לקיים שניהם דלזן אפשר במיני ואור"ת דכל ד' חוטין לזן ודאי אסור דאפשר במיני אלא התם קאמר דשני חוטין בשל פשתן דמגו דתכלת פטרה שכבר נעשה כלאים ע"י תכלת שזו לזן של זמר נמי פטר ומגו דשני חוטין לזן של זמר פוטריים בשל פשתן שני חוטין לזן של פשתן נמי פוטריין בשל זמר אע"ג דלא נעשה התם כלאים ע"י תכלת שזו זכריין עיון אש שני חוטין לזן של זמר מותר לתת בטלית של זמר או בטלית של פשתן דשמא לא הותרו שני חוטין לזן אלא דווקא במקום תכלת אלא שזו דלמא לא שזו דהא שני חוטין לזן של פשתן פוטריים בשל זמר אע"ג דהתם תכלת לא מעלה ולא מוריד דע"י אותו תכלת לא נעשה אכתי כלאים ואין להקשות אי שרו שני חוטין לזן בכלאים אפי' אין תכלת עממן אמאי מטיל תכלת בדישולאיש אינו אלא מן המתמיהין יטילו עמו שני חוטין לזן של פשתן דאפילו הוה ההוא תכלת קלא אילין או לזן גמור שרי דאיכא למיגור שמא יטילו עמו שני חוטין לזן של זמר ויסדרו שאותן שני חוטין הזכועין הן תכלת והיו כל ד' חוטין לזן של זמר: [אי אמרה לא בעינא מי איתיה לעשה כלל. הקשה הר"ר עזרא אמאי איתרין קרא בפ"ק דיבמות (דף ה): דאין עשה דיצינור וזאת שנת הא ליכא עשה דאי אמר לא בעינא לצינור מי איתא לעשה כלל וי"ל דהתם מ"מ מיד כשזוה אז הו עשה לעשות מצותו וז"ל דהכא גבי דידה ליכא עשה דהא אי בעינא אמרה לא בעינא ליה הלכך אין לה לעזור בלאו משום עשה דידה דהיא מזהרת כמותו והסוה הכמוז אשה לאיש כדאמרינן ביש מותרות (יבמות דף פד.). מ"י כ"ן: **הב' גריסין ממואי מודקתני האונס חייב והמפתה פטור יתומה פשיטא אלא הא קמ"ל כו'.** כלומר מדקתני האונס חייב והמפתה פטור ש"מ דיש לה קנס וקנסה לעצמה דאי משום יתומה נקט מפתה פטור פשיטא דפטור דהא מחלה אלא ע"כ לא נקט מפתה פטור אלא משום נערה שנתארסה ונתגרשה ולא נקט יתומה במתני' אלא ליתן טעם אמאי מפתה פטור והלא קנסה לאציה ואשמעי' דהרי היא כיתומה שנקנסה לעצמה וא"ת ומנלן הא אדרבה אימנא דנקט יתומה לעצמה דהוה נמי יתומה הא אינה יתומה אפילו מפתה חייב וקנסה לאציה וי"ל דלית לן למימר דלדיוקא אחא כל זמן דנוכל לומר דלגופיה אחא: (ט) **אחד ברבבה ו אחד שלא ברבבה.** שלא דכרעה ה"ל למינקט ברישא אלא כן דרך הש"ס שאינו חושש כדנקט לעיל (דף לה). בתנא דבי חזקיה בין מתכוין לשאין מתכוין דה"ל למינקט שאין מתכוין ברישא כדקתני בין שוגג למויד אלא כן דרך הש"ס במקום שפריך לשנות הן ולא: **י' יאמרין בע"ש שלימה חמישים.** פירוש הראשון שזא עליה שלא כדרכה דמחייב קנס אפילו שלא כדרכה כדאמרינן בפ"ק דקידושין (דף ט.) שזא עליה י' ועדיין היא בתולה כו' פירוש שלא כדרכה וקאמר מודה רבי לענין קנס דכולהו משלמי ובפרק שזא על יבמתו (יבמות דף נט. וס) גבי ולו תהיה לאשה באשה הראויה לו פרט לאלמנה לכ"ג כו' ופריך היכי דמי אילימא כדרכה סיפוק ליה דהויה לה בעולה אלא לאו שלא כדרכה והכא הוה מנז' למינקט שאין מתכוין ברישא כן סורר (פסחדין עג.) דמוקי ההיא דלאו נערות שיש להן קנס כגון שזא עליה שלא כדרכה וחזר וזא עליה כדרכה הוה מנז' למינקט וחזר וזא עליה שלא כדרכה ומה שקשה על פירוש הקונטרס דהתם פירשו שזא על יבמתו (יבמות דף נט.) ובפרק קמא דקידושין (דף ט.) ואימא

תוספות ר"ד (המשך)

כלום הוא עשה למדחי את ל"ת כיון שלא ציורו הברוא אלא להפיס דעתה אבל מצות יבוס רחמנא הוא דרמי עליה דאע"ג דאמרה אשה לא בעינא לא מיעקרא מצות יבוס הלכך מצוה דרמי עליה רחמנא הוא ולהכי דחייא את ל"ת ואע"ג דמצי יבם למימר לא בעינא ליבומי כ"א למחילין הא אמרי' התם חליצה במקום יבוס אינה מצוה: **מתני' יתומה שנתארס ונתגרשה ר"א אומר האונס חייב והמפתה פטור.** פי' שתי נערות הן יתומות אע"פ שלא נתארסה שקשה הוא לעצמה כיון שאין לה אב שאין אדם מוריש זכות בתו לבניו. וכן נערה שנתארס ונתגרש אע"פ שיש לה אב הוי קנסא לעצמה כ"ע. הלכך האונס חייב ליתן קנסא אבל המפתה פטור דהוה אחילתי' בבה בין שנתרצית לו: אמר רבה ב"ח ארי' ר"א בשיטת ר"ע אמרה דאמר נערה המאורסה יש לה קנס וקנסה לעצמה ממואי מודקתני יתומה פשיטא אלא הא קמ"ל דנערה שנתארס ונתגרשה ה"ה כיתומה מה יתומה לעצמה אף נערה שנתארסה ונתגרשה לעצמה אמר ר"א אמר רב הלכתא כ"א וקרי ליה רב עליה דר"א טבוינא דחכימא. פי' מאושר שבחכמים תרגום אשרין ישראל טובין ישראל: **מתני' איזהו בושת יהכל** פי' המבייש והמתבייש. אמר' בינוני המבייש בושתו קשה מאדם וז"ל ומאדם חשוב והמתבייש פי' לפי חשיבותו בושתו: פגם רואים אותה כאילו היא שפחה נמכרת לשוק כמה היתה יפה וכמה היא יפה וקנס שוה בכל אדם וכל שיש לו קצבה מה"ת שוה בכל אדם: ואימא ג' ספך אמר רחמנא מכל מילי.